

STORFJÄRILAR i NYKÖPINGSTRAKTEN

sammanställning gjord av Jan Sjöstedt

Listan kommer i denna sammanställningsform för sjätte året nu och redovisar nya arter 1989 samt diverse kompletteringar och andra arter av intresse. För närvarande är 679 arter hittade i området, som omfattar en cirkel med tre mils radie från Nyköping.

Nytt för listan.

Mätare fyra nya. Nu 220 arter

E. badiata 3ex 21/4 5ex 10/5 Kvarsebo

E. trisignaria 1ex 13/7 Nävekvarn 1ex 19/7 -87 Stigtomtamalmen.

E. acteata 4ex 26/6 Linudden Nyköping.

E. virgaureata 1ex 17/6 -88 Kvarsebo

Flyn två nya. Nu 270 arter.

A. aceris 1ex 4/6 Kvarsebo 1larv 30/7 Vivesta

M. w-latinum 1ex 6/7 -88 Humlevik.

"Spinnare" (Arter i Gullanders spinnarbok.) två nya. Nu 119 arter.

S. tipuliformis 2ex 25/6 Oxelösund

P. castanea 1ex 1971 Tjuvholmen Nyköping

Intressanta arter för området.

Mätare

S. deversaria 5ex 29/6 O-sund 5ex 8/7 Kvarsebo tidigare 2ex

D. blomeri 1ex 12/6 Kvarsebo

E. assimilata 4ex 17/6 Kvarsebo. Tidigare 1 lokal.

A. sylvata 2ex 26/6 Linudden Nyköping tidigare ett ströex

P. dolabraria 1ex 2:a generation 25/8 Flättna.

Flyn

A. alni 1ex 26/5 Kvarsebo tidigare 3ex

M. glauca 1ex 25/5 Oxelösund tidigare något enstaka.

O. gracilis flera ex olika lokaler. Tidigare något enstaka.

L. straminea 22/6 mer än 100ex Strandstuviken. Tidigare enstaka.

C. lucifuga 1larv 15/7 Uttervik tidigare 3ex.

C. lactucae 1ex 26/5 Kvarsebo

C. clavipalpis 4ex mitten av juli Arnö. Tidigare 3ex.

C. pyralina 1ex 18/8 Nyköping tidigare 2ex.

C. maritima 50ex Strandstuviken. Tidigare enstaka ex.

C. fraxini 1ex 10/8 -88 Kvarsebo. Det enda fyndet sen -87

Z. tarsiplumalis 40ex 13/7 Nävekvarn. 10ex 8/7 Kvarsebo.

Dagfjärilar

P. apollo 1ex 2/8 Humlevik "ny" lokal.

V. io allm flera begränsade lokaler i aug.

S. w-album allm början av juni O-sund tidigare 1ex.

C. minimus 2ex 30/6 Sjösa, enda lokalen.

C. semiargus allm slutet juni många ställen, tidigare enstaka.

"Spinnare"

- L. bicoloria 1ex 8/5 Kvarsebo. 1ex 26/6 Linudden
 N. Phoebe 4ex slutet av maj Kvarsebo
 P. anachoreta 5ex slutet av maj Kvarsebo enda lokalen
 M. miniata 1ex juli -78 Stjärnholm tidigare 1ex
 Z. meliloti 4ex 15/7 Stigtomtalmalen tidigare enstaka
 C. limacodes 4ex i juli Kvarsebo
 F. betulina två säckar 3/5 Bötet tidigare 2ex

Notodonta phoebe Sieb.

Pygacra anachoreta Schiff.

Miltochrista miniata Forst.

SAXAT ur Forskning och Framsteg juni 1989:
 (bidrag från Rolf Röber)

Hur bildas nya djurarter?

Forskarna har länge trott att nya djurarter uppstår när en grupp djur blir geografiskt isolerade från sina artfränder. Då kan de båda djurgrupperna inte längre para sig med varandra. I och med att de anpassas till sina respektive livsmiljöer blir de långsamt alltmer olika.

Men redan på Darwins tid uppkom idén att nya djurarter kan bildas utan geografisk avgränsning. Denna s k sympatriska artbildning skulle ske därför att en grupp djur inom en art börjar få andra vanor för sin fortplantning.

Sympatrisk artbildning har i mer än hundra år varit en obekräftad hypotes, men nu har en grupp insektsforskare hittat de första genetiska bevisen. Det gäller en liten fluga vars fortplantning är helt knuten till hagtornets frukt. Där sker såväl uppvaktning som själva parningen. Ho-

nan lägger också ägg i frukterna, och när äggen kläcks lever larverna på frukterna.

Men inte alla. Ty för 150 år sedan började en del hagtornsflugor att föredra äpplen. Arten delades i två raser. En av Charles Darwins gamla klasskamrater, Benjamin Walsh, föreslog att en uppdelning i två arter höll på att äga rum.

Men inga bevis fanns, och de flesta forskare var tvivlande. Till och med den forskare, Guy L Bush, som nu har hittat avgörande genetiska skillnader mellan raserna, började sin forskarbana för tjugofem år sedan med avsikten att bevisa att Walsh hade fel.

En av de medfödda skillnaderna gäller tidpunkten för när de färdiga flugorna tar sig ur pupporna. Detta sammanfaller med att hagtornsfrukterna respektive äpplena just har mognat.

Även om en viss rasblandning antagligen äger rum fortfarande tror Bush knappast att raserna går samman igen. Tvärtom tyder allt på att en artbildning är på gång. Och kanske har åtskilliga av världens runt 600 000 parasitiska insekter bildats just genom sympatrisk artbildning. Av något skäl har en grupp

insekter börjat föredra en annan växt att parasitera på än ursprungsväxten.

När kan då Bush säkert säga att äppelflugan är en egen art?

- Fråga mig om tusen år, säger han. ●

Källa: Scientific American, Nature

